

УДК 631.145: 631.531

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ СОЇ

Олійник Ю.А., аспірант

Шейко І.М., асистент

rsn@pdaty.edu.ua

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Україна має значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, споживання її на внутрішньому ринку та експорту. Насамперед, розвиток органічного рослинництва розпочинається з використання з сертифікованого органічного насіння, що має відповідати діючим міжнародним стандартам. В умовах євроінтеграції України у міжнародні організації з насінництва за схемами сертифікації насіння ОЕСР, яку визнають 57 країн світу, є реформування галузі органічного насінництва України й удосконалення її нормативно-правової бази [1]. Інтеграція з європейськими структурами є одним із пріоритетів зовнішньої політики нашої країни. Розвиток економічних відносин з іншими країнами, зокрема у галузі органічного насінництва, вихід держави на міжнародний ринок вимагає її вступу до відповідних міжнародних організацій [2].

Соя – затребувана культура, що характеризується широким спектром використання. Основна галузь використання продукції сої харчова, тому використання органічних агротехнологій при вирощуванні культури, які виключають застосування будь-яких засобів хімізації, гарантуватиме екологічну безпеку отриманої рослинної сировини.

Мета наших досліджень – удосконалити технологію вирощування сої шляхом впровадження біологічних заходів і зведення до мінімуму застосування хімічних препаратів при вирощуванні в ґрунтово-кліматичних умовах Західного Лісостепу.

Сьогодні вирощування органічної сої займається ряд науковців та виробників рослинницької продукції в різних зонах України.

Науковці розглядають основні принципи формування органічних технологій, зокрема:

- відмова від застосування хімічних засобів захисту рослин та мінеральних добрив і максимальне залучення органічних ресурсів, застосування біопрепаратів рістрегулюючої, захисної й удобрювальної дії;

- підбір сортів та гібридів сої з підвищеною стійкістю до негативних факторів вирощування: забур'янення, пошкодження шкідниками, ураження хворобами, екстремальних погодних умов;

- проведення боротьби з бур'янами, хворобами й шкідниками лише агротехнічними і біологічними засобами;

- підвищення ролі сидеральних посівів, які є головним джерелом збагачення ґрунту органічною речовиною;

- мульчування поверхні ґрунту поживними рештками для захисту від випаровування вологи, забур'янення, перегрівання, що є оптимальною умовою для розвитку ґрунтової мікрофлори;

- дотримання оптимальних термінів сівби та норм висіву насіння;

- ефективна підготовка насіння сої до сівби: оброблення мікробіологічними препаратами, стимуляторами росту рослин біологічного походження;

- своєчасне та якісне збирання врожаю [3, 4].

Яскравим прикладом ефективності органічної технології вирощування сої є дослідження, виконані науковцями Івано-Франківської філії ДУ «Інститут охорони ґрунтів України» Прикарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції ІСГ Карпатського регіону НААН. За результатами досліджень встановлено, що найкращі економічні показники (умовно чистий прибуток, рівень рентабельності, собівартість зерна) були у варіантах, де на тлі деструкції соломи препаратом Вермистим-Д вносили органічні добрива Біопроферм із подальшою сівбою гірчиці білої на сидерат і проводили обприскування посівів сої під час вегетації рідким органічним добривом Вермимаг. На цьому варіанті умовно чистий прибуток становив 23285 грн/га і, порівнюючи з контролем, був на 9925 грн/га більший, рівень рентабельності становила 151 % (більший за контроль на 25%), а собівартість вирощування зменшувалася на 488 грн/т[5].

Особливості органічного насінництва за використання органічних агротехнологій при вирощуванні насіння сої виключають застосування будь-яких засобів хімізації, що гарантуватиме екологічну безпеку отриманого органічного насіннєвого матеріалу. Вивчення комплексу агробіологічних факторів при вирощуванні сої в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах є актуальним.

Література

1. Лупенко Ю.О. Формування попиту та пропозиції на ринку органічної продукції. *Органічне виробництво і продовольча безпека*. Житомир.2013. С. 3-9.

2. Кузьменко О.Б. Органічне землеробство як фактор євроінтеграції України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2013. № 3. С. 151155.

3. Гадзало Я.М., Камінський В.Ф. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні. Київ. *Аграрні науки*. 2016. 592 с.

4. Городиська І.М., Ліщук А.М., Чуб А.О., Монарх В.В. Особливості органічного насінництва сої в контексті євроінтеграції України. *Сільське господарство та лісівництво*. №9. 2018. С.89-101.

5. Сендецький В, Мельничук Т, Матвієць В., Туць Л. Біологізація технології вирощування сої. *Агрономія сьогодні* (31 березня 2021 р.) <http://agro-business.com.ua/aharni-kultury/item/21016-biolohizatsiia-tekhnohii-vyroshchuvannia-soi.html>.